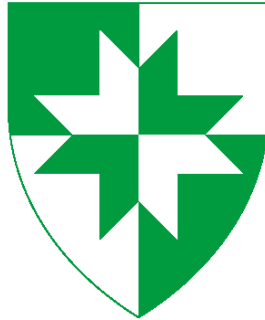

Rapla Vallavalitsus

**RAPLA VALLA
EELARVESTRAATEEGIA 2022–2025**

Sisukord

Sissejuhatus	3
Eelarvestrateegia olemus.....	3
Majandusprognoos.....	3
Ülevaade Rapla valla majanduslikust arengust.....	4
Põhitegevuse tulude prognoos	5
Põhitegevuse kulude prognoos.....	7
Põhitegevuse tulemi prognoos	9
Investeeringutegevuse eelarveosa	9
Eelarve tulemi ja finantseerimisegevus	11
Likviidsete varade eelarveosa.....	13
Ülevaade valitseva mõju all olevatest üksustest	13
Finantsdistipliini tagamise meetmete täitmine ja konsolideeritud näitajad	15
Kokkuvõte	16
Eelarvestrateegia koondtabelid Rahandusministeeriumile esitatavatel vormidel	16

Sissejuhatus

Eelarvestrateegia olemus

25.03.2021. aasta otsusega nr 16 algatas Rapla Vallavolikogu „Rapla valla arengukava 2018–2025“ koosseisu kuuluvate lisade 4–5 uuendamise. Arengukava lisa 5 on valla eelarvestrateegia aastateks 2022–2025. Eelarvestrateegia koostatakse neljaks eesisevaks eelarveaastaks: täpsustatakse eelnevalt kinnitatud kolme aasta kavasad tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest ning täiendatakse ühe aasta võrra.

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan, mis seob valla prioriteetid, vajadused ja võimalused ning annab rahalised orientiirid kavandatud tegevuste realiseerimiseks. Valla eelarvestrateegia elluviimine toimub valitsemisala arengu- ja tegevuskavade kaudu. Eelarvestrateegia on aluseks eelarve koostamisel: 2022. aasta strateegiaga kinnitatud investeeringud tulevad otse üle eelarve projekti; valdkondade ja asutuste toetuste ja tegevuskulude ja -tulude kontrollnumbrid kujunevad vastavalt kinnitatud kavale; laenu kohustuste maht kinnitatakse antud strateegiaga.

Eelarvestrateegia koostamisel on lähtunud järgmistest põhietappidest: põhitegevuse tulude ja kulude prognoosimine; valdkondade kulude proportsioonide arvestamine lähtuvalt prioriteetidest; investeerimis- ja finantseerimistegevuse vajaduse planeerimine; sõltuvate üksuste finantstegevuse olukord ja prognoos; finantsdistsipliini täitmise tagamine.

Eelarvestrateegias 2022–2025 arvestatud põhimõtted: plaanid on konservatiivsed ja jätkusuutlikud - arvestatav eelarveline kate uutele tegevustele on prioriteetide ümbervaatamine valdkondade sisesealt ja valdkondade üleselt; eelarvedistsipliini ja otsustusprotsessi selguse mõttes tehakse vajalikud strateegilised otsused eelarvestrateegia koostamisel kord aastas; põhitegevuse kulude kasv on väiksem kui -tulude kasv ning eesmärgiks on valla omaosaluse (põhitegevustulemi) kasv, mis võimaldab järgnevatel perioodidel tagada laenu- ja intressimaksete tagasimaksed ja investeeringute omaosaluse katmise.

Investeeringuobjektide planeerimisel on prioriteetsed kaasrahastusega projektid.

Prognoosi eeldused: Rapla valla elanike arv püsib ca 13 100 inimese piires, maksumaksjate osakaal on ca 50% elanikkonnast; keskmise brutopalgaga ja intresside tulu kasv Rapla vallas ca 5% aastas; maamaksust laekuv tulu kasvab alates 2024.aastast; tulud kaupade ja teenuste müügist ning majandamiskulud tõusevad vähemalt tarbijahinnaindeksi tõusu mahu; personalikulude tõusuks on planeeritud perioodil 2022–2025 Rapla valla ametiasutuses ja hallatavates asutustes ca 4% aastas; riigitoetuste maht jääb samale tasemele, v.a täiskasvanute gümnaasiumi toetuse osa, mis on eelarve tulude ja kulude osast välja viidud.

Eelarvestrateegia kohustuslikuks osaks on rahandusministri määrusega kinnitatud strateegia vormid, mis esitatakse hiljemalt 30. oktoobriks. Nendes kajastuvad strateegiaperioodi põhitegevuse tulemid, netovõlakooormuse määrad ja kohustuste kogusummad.

Majandusprognoos

Ülevaade majanduskeskkonnast on koostatud Rahandusministeeriumi, Eesti Panga ja eelarvenõukogu ülevaadetest ja prognoosidest lähtuvalt. Loodetavalt teeb prognoositust madalamaks jäänud majanduslangus kergemaks kriisist väljumise ning tänu vaktsineerimisele saadakse viiruse levik kontrolli alla ja majandus saab hakata taas kasvama. Siiski tuleb arvestada, et määramatus on endiselt väga suur, sest pandeemia kulg ning sellest tulenevad piirangud ja nende mõju majandusele võivad oodatust ja prognoositust märkimisväärselt erineda.

Kohalike piirangute vähesus, naaberriikide majanduste vastupidavus ja riiklikud toetusmeetmed on aidanud Eesti majandusel tervikuna kriisiga hästi toime tulla. Eesti 2020. aasta majanduslangus (-2,9%) oli kaks korda väiksem kui euroalal keskmiselt. Majanduse kindlustunne on paranemas. Kindlustunne on paranemas tööstuses ja kaubanduses, kuid ehituses ja teeninduses (v.a IKT, kinnisvarasektor) kindlustunde tase on endiselt negatiivne. Eratellimuste maht ehituses on vähenenud ja paljude objektide ehituse algus on lükkunud tulevikku. Investeeringute taset hoiavad valitsuse täiendavad abirahad, pensionivaradest vabanevad vahendid, millega on võimalus parendada eluasemetingimusi. Liikumispiirangute tõttu kaotas Eesti 1,3 mld eurot turismitulust ning kriisieelsele tasemele jõudmine võtab aega: väliturismi taastumist oodatakse alles järgmisel aastal. Prognooside kohaselt majandusaktiivsus taastub aasta teises pooles koos piirangute leevendamisega. Taastumine saab esialgu olema ebahütlane, tuginedes eksporditavale tööstusele ja arvutiteenustele.

Hindade langus oli ulatuslikum Eestis kui ülejäänul euroalal, sest hinnakujundus on paindlikum. Jõustus kütuse-, gaasi ja elektriaktsiisi langetus, odavnesid majutus, lennu ja laevapiletid. 2022. aasta hinnatõusu kiirenemise tingivad maksumeedmed, millega peaks 1. maist kütuse, gaasi ja elektriaktsiisi määr tõusma koroonakriisi eelsele tasemele; turismi taastumisega kallinevad teenuste hinnad. Nõudluse taastumine ja palgakulude kiirem kasv kergitavad edaspidi hindasid. Majanduse taastumise ja rahatrüki taganttuul võib meid viia uude inflatsioonijastusse. Eestis on inflatsioon veel tagasihoidlik, kuid hinnatõusuks valmistumine käib täie hooga (otsitakse inflatsioonikindlamaid varasid).

[https://www.aripaev.ee/juhtkiri/2021/04/19/Kinnitage_rihmad,_siseneme_inflatsiooni!_\(aripaev.ee\)](https://www.aripaev.ee/juhtkiri/2021/04/19/Kinnitage_rihmad,_siseneme_inflatsiooni!_(aripaev.ee))

Vaatamata palgatoetusele, reageeris Eesti tööturg kiiresti ning töötuse kasv oli eelmisel aastal kiireim euroalal. Võib arvata, et suurema tööpuuduse kasvu taga oli ebakindlus tuleviku suhtes ning paljud ettevõtjad loobusid töötajatest, lootmata riigi toele. Enim kannatas majutus-toitlustus-meelelahutus, mis kaotas kolmandiku kriisieelsest töökohtadest. Prognooside kohaselt tööpuudus väheneb koos majanduse taastumisega ning jõuab prognoosiperioodi lõpuks loomuliku taseme lähedale

(6%). Oodata ei ole hõive taastumist kriisieelsele tasemele, kuna paljudes tegevusalades on efektiivsus tõstetud ning püütakse hakkama saada väiksema töötajate arvuga.

Töötuse laiapõhjalisele suurenemisele vaatamata langes keskmine palk vaid kõige enam kannatanud tegevusaladel (majutus, toitlustus, kaubandus, kultuur, meelelahutus), info ja side tegevusala puhul jätkus kiire palgakasv. Avaliku sektori töötajaid mõjutas kriis vähem, kuid kärpe surved piiravad palgakulude kasvu edaspidi. Keskmise palga kasv sellel ja järgmistel aastatel kiireneb kuna palgatõusurve püsib töajõupuuduse, vananeva tööealise rahvastiku ning normaliseeruva tööpuuduse kontekstis. Prognooside kohaselt veab järgmisest aastast palgatõusu erasektor. Eelarvenõukogu on viidanud rahandusministeeriumi kalduvusele alahinnata töajõukulude tulevast suurust. Palgad on pärast 2011. aastat mitmel korral eeldatust kiiremini kasvanud ning tootlikkuse ja ettevõtete kasumi kasvu edestanud. Kevadprognoosi seletuskirjas sisalduv prognoosivigade analüüs kinnitab seda väidet: nii keskmise palga kui ka hõive kasvu on süsteemselt alahinnatud.

Majanduse taastumise jaoks on oluline, et kogu prognoosiperioodil laekub välistoetusi. Perioodi algul on veel võimalik kasutada Euroopa Liidu eelmise eelarveperioodi (2014–2020) summasid. Uue Euroopa Liidu eelarveperioodi programme võimendavad Euroopa Liidu ülene majanduse taaskäivitamise kava ja Eesti puhul suurendab toetuste mahtu Rail Balticu toetus: suurte toetusrahade kasutamisel võib ehitusturul (või selle osades) liigset nõudlust ja konkurentsi tekkida.

Praegustes oludes on usaldusväärset ja mitmeaastase ettevaatega majandusprognoosi äärmiselt keeruline teha. Eesti majanduse jõudmine oodatavale tasemele 2025. aastal eeldab, et koroonaviiruse vastu vaksineerimine edeneb plaanipäraselt ja täiendavaid viirusepuhanguid ei teki. On mõistetav, et praegu ei suuda veel keegi piisava täpsusega kirjeldada pärast pandeemiat maailmamajanduses toimuda võivaid muutusi.

Prognoositaval perioodil on kasutatud rahandusministeeriumi 2021. aasta kevades majandusprognoosis arvestatud näitajaid <https://www.rahandusministeerium.ee/et/riigieelarve-ja-majandus/majandusprognoosid>

Tabel 1. Rahandusministeeriumi 2021. a kevadise majandusprognoosi põhinäitajad

	2011-2018	2019	2020	2021*	2022*	2023*	2024*	2025*
SKP reaalkasv	3,7	5	-2,9	2,5	4,8	3,2	3,1	2,9
SKP reaalkasv (riskistsenaarium)			-2,9	1,5	5,6	3,4		
Tarbijahinnaindeks	2,3	2,3	-0,4	2	2,1	2	1,9	1,9
Tarbijahinnaindeks (riskistsenaarium)			0,6	2,1				
Tööhõive kasv	2	1	-2,2	-0,9	0,8	0,6	0,4	0,2
Tööhõive kasv (riskistsenaarium)			-2,2	-1,3	1	0,6		
Tööpuuduse määr	7,8	4,4	6,8	8	7,3	6,6	6,2	6
Keskmine palk		1 407	1 448	1 504	1 588	1 668	1 749	1 832,0
Palga nominaalkasv	6,5	7,5	2,9	3,9	5,6	5,1	4,9	4,7

* prognoos

Ülevaade Rapla valla majanduslikust arengust

Rapla valla elanikkond moodustab Eesti elanike koguarvust ca 1%. Registriandmetel elas 31.12.2020. aasta seisuga Rapla vallas 13 047 elanikku. Rapla valla elanike arv väheneb ning rahvastik vananeb. Elanikud liiguvad vallast välja, peamine sihtkoht on Tallinn; riigist välja liikumine on viimastel aastatel pidurdunud. Suuremad muutused toimusid võrrelduna eelmise perioodiga vanuserühmas 19–64 eluaastat (arvuline koosseis vähenes ca 2%); kasvab üle 65. aastaste arv elanikkonnast. Maksumaksjate arv elanikkonnast on 50% ja tööealisest elanikkonnast 86,3%.

12.03.2020 kehtima hakanud eriolukord mõjutas ka Rapla valla ettevõtlust ja tööelu ning selle tulemusena suurenes tööpuudus ja pidurdus palgakasv. Töötute arv kasvas oluliselt: registreeritud töötute arv on olnud aastatel 2018-2019 (ühinemise perioodil) ca 300 inimest, 2020. aastal suurenes see 400 ja aprilli lõpuks 2021. aasta on jõudnud 460 töötuni.

Tabel 2. Rapla elanike vanuseline koosseis ja muutused ajas

	31.12.2020	31.12.2019	Muutus 2020/2019	Muutus 2020/2018	Osatähtsus elanikkonnast 2020
Elanike arv kokku, sh	13 047	13 138	-91	-256	
<i>Lapsed 0–6 aastased</i>	974	974	0	12	7,5%
<i>Noored 7–18 aastased</i>	1 785	1 763	22	-12	13,7%
Tööealised 19–64	7 563	7 713	-150	-315	58,0%
Üle 65 aastased	2 725	2 688	37	59	20,9%
Sünnid kokku, sh	129	127	2	-14	
Surmad	160	149	11	8	
Maksumaksjate aasta keskmine arv	6 524	6 599	-75	76	50,0%
Registreeritud töötute keskmine arv Rapla vallas	415	282	133	133	3,2%

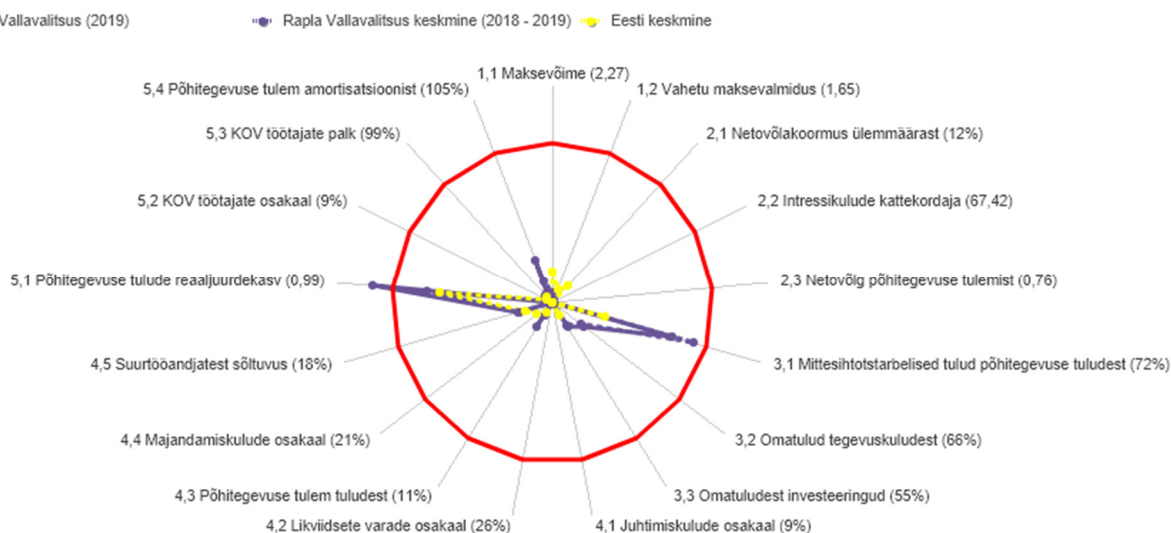
Sündide arvud vallas on vähenenud - 2017 (162); 2018 (149); 2019 (127); 2020 (129). Samas 2021. aastal on nelja kuuga sündinud 53 last (ühinemisperioodi suurim arv). Valla elanikkonnast moodustavad lapsed (0–18) 21,1%; (riigis tervikuna 20,2%), tööealised (19–64) elanikud 58,0%; (riigis tervikuna 59,6%) ja üle 65-aastased 20,9%; (riigis tervikuna 20,2%).

Rahandusministeerium koostab kohalike omavalitsuste finantsandmete alusel finantsvõimekuse radarit, mille eesmärk on kirjeldada KOV-ide finantsseisundit ja nende jätkusuutlikkust. Finantsvõimekuse radar koosneb 17 näitajast, mis on jaotatud vastavalt kirjeldusvõimele viide kategooriasse: lühiajaline maksevõime, pikaajaline maksevõime, iseseisvus, paindlikkus ja jätkusuutlikkus.

Rapla vald on üle 10 tuhande elanikuga keskmise tulukusega osaliselt tagamaaline vald. Rapla valla finantsvõimekuse radar näitab, et olulisemad valla finantsnäitajad asuvad õigel riskipiiri. Üle riskipiiri on põhitegevuse tulude reaaluurdekasv: mida kaugemal on näitaja riskijoonest (väljaspool punast ringi) seda aeglasem on KOVi põhitegevuse tulude kasv võrreldes riiklike üldnäitajate kasvuga. Riskijoonel lähedal on ka näitaja: mittesihtotstarbelised tulud põhitegevuse tuludest, mis näitab KOVi tulubaasi sõltuvust välistest rahastamisallikatest.

Ülevaade on toodud 2018–2019. a näitajate põhjal: 2020. aasta kohta ei ole veel palgaandmeid.

Joonis 1. Rapla valla 2018–2019. aasta finantsvõimekuse radar

Põhjalik ülevaade eelnevate perioodide raamatupidamise andmetest kohalike omavalitsuste üksuste kohta on leitav ülevaadetes: riigiraha.fin.ee; samuti on võimalik süstematiseeritud ülevaadet kohalike omavalitsuste teenuste olukorrast leida lehelt minuomavalitsus.fin.ee. Kõik need ülevaadet annavad tagasisivaatava pilgu minevikku, mille pealt on vajadusel võimalik teha tuleviku otsuseid.

Põhitegevuse tulude prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (edaspidi KOFS) regulatsioonist järgmisi tulusid: **maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused tegevuskuludeks, muud tegevustulud.**

Aastatel 2022–2025 kasvavad kava järgi Rapla valla põhitegevuse tulud keskmiselt ca 4% aastas. Võrreldes 2021. aastaga kasvavad põhitegevuse tulud 2025. aastaks ligikaudu 2,9 miljonit eurot. Põhitegevuse tulude kasv tuleneb põhiliselt tulumaksu planeeritavast kasvust. Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerivad tulumaksuseadus ja füüsilise isiku tulumaksu kohalikele omavalitsusüksustele eraldamise kord. Valla peamise tuluallika, üksikisiku tulumaksu prognoosi aluseks on elanikkonna arv, millest vastavalt eelnevate perioodide arvestuste alusel saab planeerida maksumaksjate arvu. Elanikkonna struktuuris väheneb Rapla vallas hetkel kõige kiiremini tööealiste osatähtsus vanuses 19–64 aastat. Sellest tulenevalt võib väheneda hakata maksumaksjate arv järgnevatel perioodidel kui elanikkond ei suurene või kui väheneb oluliselt vanuserühma 65+ tööhõive.

Tabel 3. Elanike ja maksumaksjate arv, keskmine sissetulek ja planeeritav tulumaksu laekumine 2020–2025

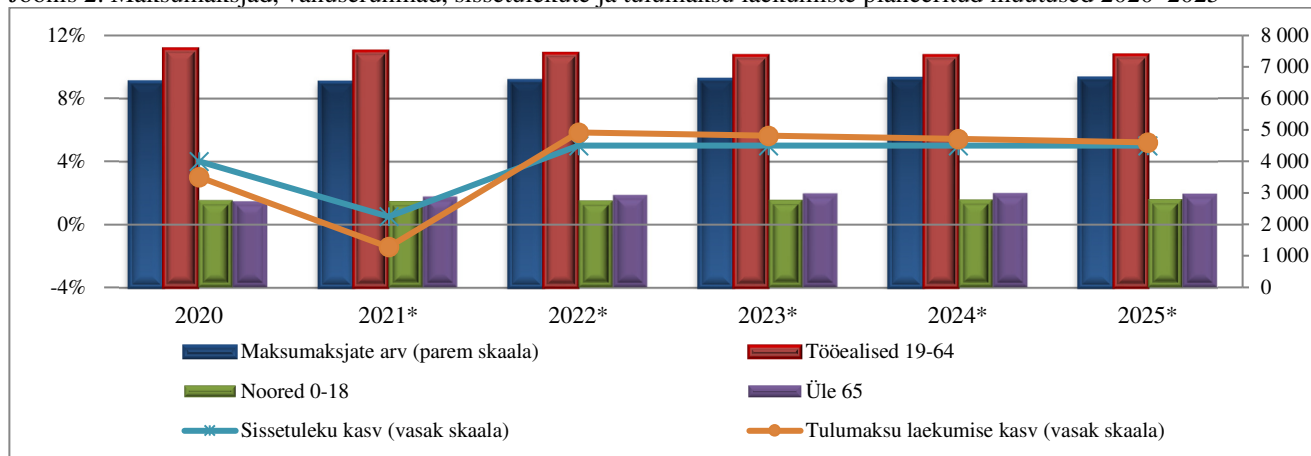
	2020	2021*	2022*	2023*	2024	2025
Elanike arv	13 047	13 100	13 100	13 100	13 113	13 126
Maksumaksjate arv*	6 524	6 517	6 569	6 608	6 635	6 648
Maksumaksjate arvu muutus	-1,3%	-0,1%	0,8%	0,6%	0,4%	0,2%
Väljamaksed füüsilistele isikutele*	98 564 592	98 948 927	104 727 545	110 623 705	116 619 510	122 695 387
Sissetulek inimese kohta kuus	1 259	1 265	1 329	1 395	1 465	1 538
Planeeritav sissetuleku kasv Rapla vallas	4,0%	0,5%	5,0%	5,0%	5,0%	5,0%
Tulumaksu laekumine*	12 005 076	11 834 292	12 525 414	13 230 595	13 947 693	14 674 368
Tulumaksu suurenemise maht	350 985	-170 884	691 123	705 181	717 098	726 675
Tulumaksu laekumise kasv	3,0%	-1,4%	5,8%	5,6%	5,4%	5,2%
Tulumaksu eraldamise %*	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%	11,96%
Maksumaksjate osatähtsus elanikkonnast	50,0%	49,7%	50,1%	50,4%	50,6%	50,6%

Füüsilise isiku tulumaks on Rapla valla peamine tuluallikas, moodustades ca 58–60% põhitegevuse tuludest. Rapla valla tulubaas sõltub maksumaksjast, kelleks on kodanik, kes on registreeritud Rapla valla elanike registris 1. jaanuari seisuga. Rahandusministeeriumi andmetel oli 2020. aastal Rapla vallas keskmiselt 6524 maksumaksjat. 2022. aastast tõuseb maksumaksjate arv prognooside kohaselt ja jõuab strateegiaperioodi lõpuks 6648 maksumaksjani (tõus 2%). Strateegia perioodil planeeritud keskmine sissetulekute kasv aastas on ca 5%. Omavalitsustele on lubatud, et ei vähendata tulubaasi. Seega käesolev projekt näeb ette, et tulumaksu eraldise protsent jääb eelnevalt arvestatud tasemele (vt tabel 3).

Strateegias on 2021. aasta tulumaksu prognoos 58 877 euro võrra kõrgem kui kinnitatud eelarves. Tööhõive on planeeritud kõrgem: maksumaksjate arv suurem ja ka planeeritud sissetulekute tõus 0,1% võrra kõrgem - aluseks võetud 2021. aasta kolme kuu tegelik maksumaksjate arv ja keskmine sissetulekute tõus.

Pensionisüsteemi II ja III samba väljamaksed ei mõjuta KOV füüsilise isiku tulumaksu laekumist: tegemist on fondiosakute ehk vara võõrandamisega.

Joonis 2. Maksumaksjad, vanuserühmad, sissetulekute ja tulumaksu laekumiste planeeritud muutused 2020–2025

Rapla valla tugevuseks võib lugeda ettevõtluse jätkusuutlikkust ja maksumaksjate suurt osatähtsust elanikkonnast. Kuigi elanikkond vananeb on maksumaksjate osatähtsus kõrge, st jätkatakse töөлkaimist ka pärast pensioniea saabumist. Lootust on, et noored ja haritud ettevõtlikud pered väikeste lastega avastavad parema elukeskkonnana ka Rapla valla. Strateegias on arvestatud, et lasteaias-, kooli- ja hoolekandeametuse kohtade olemasolu võimaldab inimestel tööprotsessis osaleda ning vabaaja veetmise, sportimis- ja huvihariduse võimaluste suurenemine, elukeskkonna parendamine ning elamuehitus toob lähiajal Rapla valla piirkonda uusi elanikke ja elanikkonna vähenemine peatub.

Maamaksu arvestamisel on aluseks eelmise perioodi tegelik tulu. Maksustatava maa maksumäär, mille kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu, on tõstetud maksimum määradeni ja jääb 2023.aastani samale tasemele. 2024. aastast on arvestatud maamaksu tulu tõus: 2022. aasta toimub maa korraline hindamine, mis võetakse aluseks maa maksustamisel ning planeeritud suurendab uus hindamine omavalitsuse tulu järgnevatel perioodidel.

Rapla vald **kohalikke maks** kehtestanud ei ole ja eelarvestrateegia perioodil ei ole kavas ka kehtestada (nt reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks, parkimistasu).

Tulud kaupade ja teenuste müügist moodustavad ca 8% põhitegevuse tuludest. Arvestatud on hariduse- ja huvialaasutuste õpetasude/arvlemiste ning hoolekandeametuste, üüritulude ja kultuuriasutuste majandustegevuse laekumiste tõusuga aastas **vähemalt** tarbijahinnaindeksi tõusu mahus. 2022. aastast väheneb arvlemiste tulu teiste omavalitsustega Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi kohatasu osas. 48% omatuludest tuleb sotsiaalvaldkonnast (hoolekandekodude tasud, koduhooldus, sotsiaaltranspord); 42% haridusvaldkonnast (õpetasud, arvlemised), 6% kultuurivaldkonnast.

Riigi eraldatavate sihtotstarbeliste püsitoetuste maht moodustab ca 30% põhitegevuse tuludest. **Tasandusfondi** maht on strateegiaperioodil võrdne 2021. aasta planeerituga. Tasandusfondi eesmärk on ühtlustada omavalitsuste võimalusi avalike teenuste osutamisel. Konkreetsele omavalitsusele riigieelarvest kantav summa leitakse valemil alusel, sealjuures on olulisteks parameetriteks tulumaksu laekumine, arvestuslik maamaks, elanike arv eri vanusegruppide lõikes, hooldajaga laste arv, gümnaasiumiõpilaste arv, tagamaalisuse koefitsient jm. Lisaks sõltub tasandusfondi eraldis riigieelarves tasandusfondi arvatud vahendite kogumahust ning ka teiste omavalitsuste tulemustest. Eraldatud summade mahu kõikumine on tuntav. **Toetusfondi** aluseks on eelneva perioodi maht, millest on maha arvestatud täiskasvanud õppele eraldatud toetus ning riigi poolt toetatud õpetajate palgafondi osa suureneb sama protsendi võrra, mis on planeeritud valla personalikulude tõusuks.

Tabel 4. Tasandus- ja toetusfond aastatel 2018–2021

	2018	2019	2020	2021 kava
Tasandusfond	593 789	665 616	920 423	891 904
Tulubaasi toetus	0	0	305 158	150 928
Toetusfond	5 506 851	5 156 155	5 961 230	5 612 022

Muud saadud toetused tegevuskuludes: kajastatud on Kultuuriministeriumi toetus raamatukogule, koolipiima ja puuvilja toetus ning täna teadaolevad ja jätkuvad sotsiaalvaldkonna toetused.

Muudes tegevustuludes on kajastatud ressursitasud (vee erikasutus, kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasu), mis on planeeritud samas suurusjärgus eelneva perioodiga.

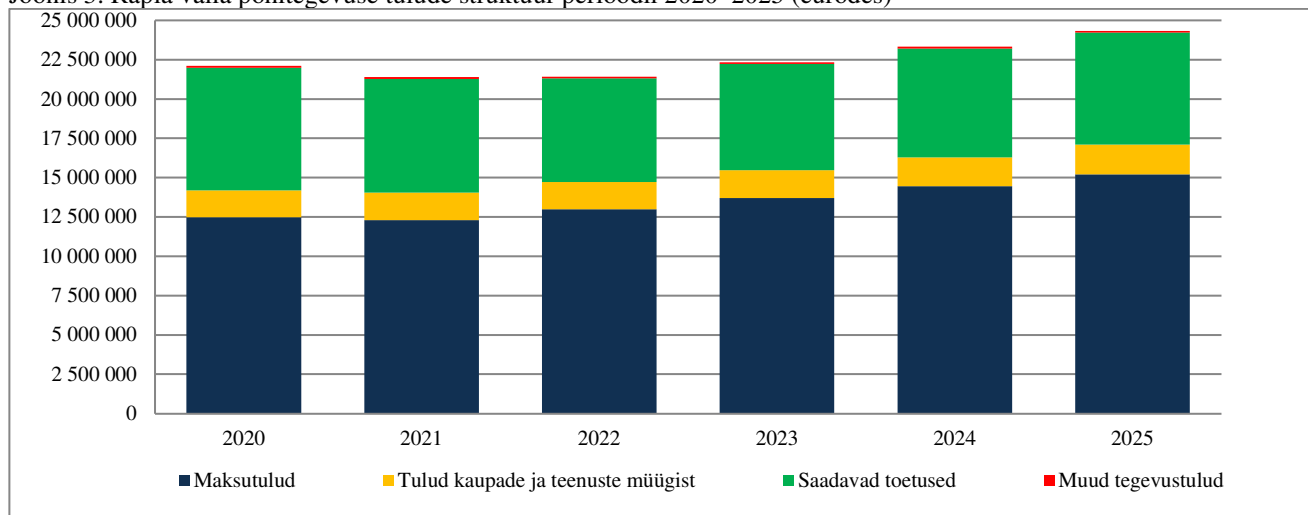
Eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse tulud on toodud alljärgnevas tabelis:

Tabel 5. Põhitegevuse tulud perioodil 2020–2025 (eurodes)

Rapla Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Põhitegevuse tulud kokku	22 103 191	21 391 470	21 412 899	22 341 694	23 323 427	24 325 461
Maksutulud	12 476 164	12 304 292	12 995 414	13 700 595	14 450 593	15 212 471
sh tulumaks	12 005 076	11 834 292	12 525 414	13 230 595	13 947 693	14 674 368
sh maamaks	471 088	470 000	470 000	470 000	502 900	538 103
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 713 181	1 754 486	1 732 646	1 781 880	1 832 661	1 885 042
Saadavad toetused tegevuskuludeks	7 796 562	7 225 692	6 577 839	6 752 219	6 933 173	7 120 948
sh tasandusfond	920 423	891 904	891 904	891 904	891 904	891 904
sh toetusfond	6 266 388	5 762 950	5 401 430	5 572 899	5 750 884	5 935 633
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	609 751	570 838	284 505	287 416	290 385	293 411
Muud tegevustulud	117 283	107 000	107 000	107 000	107 000	107 000

Põhitegevuse tuludest ca 62–60 protsenti on maksutulud, 31–29 protsenti toetused ja 9–8 protsenti tulud kaupadest ja teenustest.

Joonis 3. Rapla valla põhitegevuse tulude struktuur perioodil 2020–2025 (eurodes)

Põhitegevuse kulude prognoos

Põhitegevuse kuludena käsitletakse tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi kulusid: **toetused tegevuskuludeks, muud tegevuskulud.**

Eelarvestrateegia perioodil (2022–2025) põhitegevuse kulude maht suureneb planeeritult ca 1,9 miljonit, s.o ca 3% aastas (vt tabel 6). Tegevuskulusid katvate toetuste ja majanduskulude tõusu arvestuslikuks aluseks on tarbijahinnaindeksi planeeritav tõus (v.a toetusfondiga seotud kulud). Personalikulud tõusevad arvestusperioodil ca 4% aastas. Personalikulude kiirem tõus saab toimuda sisemiste ümberkorralduste arvel (koosseisude ja tööaja kasutuse, juhtimiskulude, koormusnormide üle vaatamine, jne).

Valdkonna sisesed jaotuste ettepanekud tulevad valdkonna juhtidelt eelarve menetlusprotsessis. Strateegias on arvestatud:

- ✓ *Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi üleminek alates 2022. aastast: toetusfondi ja personalikulude vahendid arvestustest väljas;*
- ✓ *arvestatud arvlemisse 90 õpilase hariduskulud lisaks (täiskasvaharidus).*
- ✓ *2022.aastast arvestatud uue lasteaiarühma avamisega seotud kulud*

Põhitegevuskuludest moodustavad personalikulud ca 62%, **tõus järgneval perioodil sõltub majanduskeskkonnast ja poliitilistest otsustest.** Personalikulude tõus 1% võrra suurendab põhitegevuse kulusid **ca 125 tuhande euro võrra aastas.**

Kui riigi kinnitatav õpetajate alampalk tõuseb planeeritust kiiremini, siis tuleb prioriteedid üle vaadata ja tagada personalikulude tõus ka valla finantseeritavates valdkondades. Samas personalikulude osakaal tegevuskuludest on suur ja kiire tõus hakkab pidurdama arengut, vähenevad majandus- ja korrashoiu/heakorraldused ning eelkõige väheneb

investeeringivõimekus. Võimalusel tuleks viia valla pedagoogiliste töötajate töötasud (lasteaia- ja huvihariduse õpetajad) võrreldavale tasemele riigi määratud õpetaja töötasuga; tagada sotsiaaltöö ning teistes valla finantseeritavates valdkondades töötavate töötajate töötasu tõus. Vaadata kõiki ametikohti palgasüsteemi osana, tistes personalikuludid kõigis valdkondades, kuid samas vaadata üle koosseisud ja koormused ning leida optimeerimise kohad valdkondade siseselt.

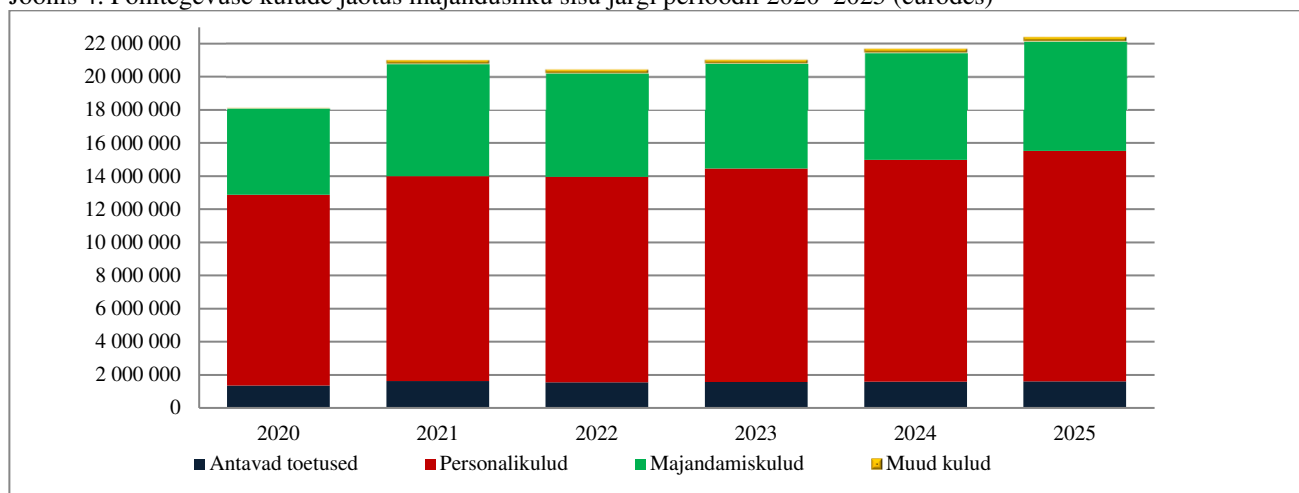
Eelarvestrateegia vastuvõtmisele eelnenud aasta tegelikud, jooksvaks aastaks kavandatud ja eelarvestrateegia perioodiks prognoositavad põhitegevuse kulud:

Tabel 6. Põhitegevuse kulude jaotus majandusliku sisu järgi perioodil 2020–2025 (eurodes)

Rapla Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Põhitegevuse kulud kokku	18 122 744	20 971 472	20 412 709	20 998 458	21 644 714	22 338 649
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 354 666	1 614 439	1 541 392	1 564 178	1 587 408	1 611 091
Muud tegevuskulud	16 768 078	19 357 033	18 871 317	19 434 280	20 057 306	20 727 558
sh personalikulud	11 517 673	12 388 268	12 424 913	12 897 059	13 387 148	13 915 859
sh majandamiskulud	5 236 984	6 762 415	6 232 275	6 313 804	6 436 924	6 568 444
sh katkestamatud kasutusrendimaksud	60 702	55 416	33 113	26 392	22 517	9 346
sh muud kulud	13 420	206 350	214 129	223 417	233 234	243 255

Põhitegevuse kuludest ca 62% on personalikulud, ca 30% majandamiskulud, toetused ca 7%.

Joonis 4. Põhitegevuse kulude jaotus majandusliku sisu järgi perioodil 2020–2025 (eurodes)

Planeeritud muutused strateegia perioodil: 2022. aastast on viidud välja Rapla Täiskasvanute Gümnaasiumi personali- ja tegevuskulud, mis otseselt on seotud õpilastega; 2022–2025 on reservfondi kulud planeeritud 1% konkreetse aasta põhitegevuse tuludest.

Tabel 7. Põhitegevuse kulude jaotus valdkondade lõikes perioodil 2020–2025 (eurodes)

	2020	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava	Tõus 2022-2025	Tõus 2022-2025	Osatähtsus (2025)
Põhitegevuse kulud kokku	18 122 744	20 971 472	20 412 709	20 998 458	21 644 713	22 338 648	1 925 939	9%	100%
01 Valitsussektori teenused	1 753 442	2 060 369	2 045 065	2 112 751	2 182 868	2 281 507	236 442	12%	10%
Reservfond	0	206 350	214 129	223 417	233 234	243 255	29 126	14%	1%
03 Avalik kord ja julgeolek	36 409	17 000	17 000	17 332	17 669	18 014	1 014	6%	0%
04 Majandus	428 068	475 000	440 000	448 580	457 327	466 245	26 245	6%	2%
05 Keskkonnakaitse	380 358	557 654	557 654	568 528	579 615	590 917	33 263	6%	3%
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	422 873	513 447	520 256	533 842	547 824	562 214	41 958	8%	3%
07 Tervishoid	84 359	86 818	86 818	88 511	90 237	91 997	5 179	6%	0%
08 Kultuur	1 933 812	2 129 970	2 099 897	2 156 373	2 214 540	2 274 453	174 556	8%	10%
09 Haridus	10 936 578	12 351 607	12 189 904	12 554 419	12 972 381	13 405 072	1 215 169	10%	60%
10 Sotsiaalne kaitse	2 146 845	2 573 257	2 241 985	2 294 706	2 349 019	2 404 974	162 989	7%	11%

Valla eelarvestrateegia elluviimine toimub valitsemisala arengu- ja tegevuskavade ja valdkonnas seatud prioriteetide kaudu. Rapla valla strateegilised ja prioriteetsed tegevused ja valdkondlikud eesmärgid ning nende saavutamiseks vajalikud tegevused aastatel 2018–2025 on olemas Rapla valla arengukava põhidokumendis.

Põhitegevuse tulemi prognoos

Põhitegevuse tulemi eelarvestrateegia perioodil on kajastatud järgmises tabelis:

Tabel 8. Põhitegevuse tulemi perioodil 2020–2025 (eurodes)

Rapla Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Põhitegevuse tulud kokku	22 103 191	21 391 470	21 412 899	22 341 694	23 323 427	24 325 461
Põhitegevuse kulud kokku	18 122 744	20 971 472	20 412 709	20 998 458	21 644 714	22 338 649
Põhitegevuse tulemi	3 980 448	419 998	1 000 190	1 343 236	1 678 713	1 986 812
Põhitegevuse tulude muutus	-	-3%	0%	4%	4%	4%
Põhitegevuse kulude muutus	-	16%	-3%	3%	3%	3%
Omafinantseerimise võimekuse näitaja	1,22	1,02	1,05	1,06	1,08	1,09

Põhitegevuse tulemi on põhitegevuse tulude ja kulude vahe. Põhitegevusetulemi peab olema positiivne või võrduma nulliga. Strateegiaperioodi eesmärgiks on põhitegevuse tulude - kulude ülejäägi saavutamise määrade, mis tagab laenu- ja intresside tagasimaksed ning võimaldab omaosaluse katmist planeeritavatele investeringutele. Strateegia perioodi aastatel kasvavad tulud ja ka põhitegevusetulemi positiivne väärtus, mis võimaldab tasakaalus või ülejäägiga eelarvet. Eesmärk on saavutada 10%-ne omafinantseerimise võimekus.

Investeeringutegevuse eelarveosa

Strateegiaperioodil on plaanitud teostada 13,9 miljoni euro ulatuses investeringuid. Investeeringutegevuse eelarve on kogu strateegia perioodi jooksul negatiivne ehk investeeringutegevuse kulud ületavad investeeringute saadavaid tulusid. Negatiivset investeeringutegevuse tulemit võimaldab positiivne põhitegevuse tulemi ja valla laenuvõimekus. Vaadeldaval perioodil kaetakse põhitegevuse tulemiga laenu- ja intressimaksed ning osaliselt projektide omaosalus. 2022–2025. aastal tuleb lisaks kaasata investeeringutegevuse negatiivse väärtuse katmiseks laenuvahendid 9,5 miljonit eurot.

Tabel 9. Planeeritav varade müük 2021–2025

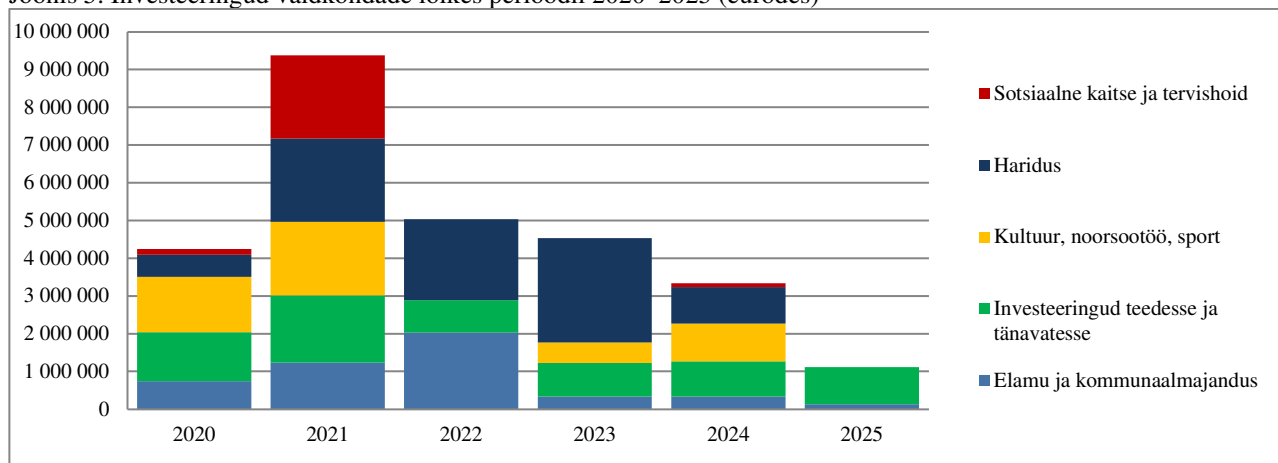
Nr	Objekti nimetus	Asukoht	Kataster	Otsus/korraldus
1	Hoiuplats	Alu alevik, Kooli tn 3	66904:003:0094	volikogu
2	Hoiuplats	Alu alevik, Kooli tn 5	66904:003:0460	volikogu
3	Hoiuplats	Alu alevik, Kooli tn 8	66904:005:0138	volikogu
4	Ait-Kuur	Ülejõe küla, Aida	66904:001:0003	vallavalitsus
5	Hoiuplats	Alu alevik, Aiaääre tee 3	66904:005:0149	volikogu
6	Rapla Tervisekeskus	Lasteaia tn 12, Rapla	67001:003:0017	volikogu
7	Tootmismaa	Kooli tn 3, Alu (5550 m ²)	66904:005:0137	volikogu
8	Tootmismaa	Kooli tn 5, Alu (8247 m ²)	66904:005:0136	volikogu
9	Tootmismaa	Kooli tn 8, Alu (12049 m ²)	66904:005:0138	volikogu
10	Tootmismaa	Aiaääre tee 3, Alu (7274 m ²)	66904:005:0149	volikogu
11	Ühiskondlike ehitiste maa	Sauna tn 12, Rapla (1499 m ²)	67001:001:0025	volikogu
12	Ühiskondlike ehitiste maa	Viljandi mnt 17, Rapla (3152 m ²)	67001:006:0800	volikogu
13	Elamumaa	Viljandi mnt 75, Rapla (6340 m ²)	67001:002:0034	volikogu
14	Maatulundusmaa	Kapsamaa, Raikküla (8000 m ²)	65401:001:0470	vallavalitsus
15	Üldkasutatav maa	Sarapuu, Kabala (1717 m ²)	65401:001:0446	vallavalitsus
16	Kinnistu	Põlluääre, Höreda	24005:003:0154	vallavalitsus

Tabel 10. Investeeringutegevus perioodil 2020–2025 (eurodes)

Rapla Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Investeeringutegevus kokku	-2 786 653	-6 076 422	-3 678 644	-3 306 521	-3 604 358	-1 364 086
Põhivara müük (+)	58 003	249 850	30 000	130 000	30 000	30 000
Põhivara soetus (-)	-4 202 634	-9 126 560	-5 002 212	-4 501 400	-3 304 400	-1 082 100
<i>sh projektide omaosalus</i>	-2 758 971	-5 968 688	-3 498 212	-3 215 400	-3 304 400	-1 082 100
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 443 663	3 157 872	1 504 000	1 286 000	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-45 859	-253 754	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	3 434	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	22 100	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	708	3 100	2 000	2 000	2 000	2 000
Finantskulud (-)	-66 068	-106 930	-182 432	-193 121	-301 958	-283 986

Strateegias on kajastatud objektid, millele on tehtud taotlused toetusvahendite saamiseks ja millel on olemas volikogu nõusolek rahastamisotsusena. **Rahastamisootel projektid on toodud valdkondade lõikes Rapla valla arengukava 2018–2025 lisa 4 täiendavate tegevuste nimekirjas.** Uute objektide nimekirja vaadatakse kord aastas koos arengukava aruteluga üle ja vastavalt pingereale ning sõltuvalt konkreetsetest rahastamise otsustest ja vajadustest lisanduvad objektid strateegiasse. Konkreetset investeringuobjektid eelarve strateegias aastateks 2022–2025 lähtuvad valla arengukavas toodud eelistustest ja **eelistatud on objektid, mille finantseerimiseks õnnestub saada toetusvahendeid.**

Joonis 5. Investeeringud valdkondade lõikes perioodil 2020–2025 (eurodes)

Investeeringute kavas on majakarpide ehitus, teede, rajatiste ja tänavavalgustuse parendused - arvestatud ei ole lisanduvate püsikuludega ja vajaliku inventari soetusega, kui eespool ei ole tegevusvaldkonna all seda eraldi välja toodud.

12.03.2020. aasta eriolukord kandub majandusse, mille tulemusena vähenevad eelkõige eratarbimine ja investeeringud, üldise ebakindluse tõttu võidakse kulutusi edasi lükata ja piirata, eelkõige investeeringuid. Kuna ei ole piisavalt head ülevaadet majanduse hetkeseisust ja majanduskeskkonna halvenemine võib vähendada omavalitsuse tulusid nii 2021. kui ka 2022. aastal, siis tänases projektis ei ole lisatud 2024–2025 perioodi uusi investeeringuobjekte. Objektid on täiendavate investeeringute nimekirjas (arengukava lisa 4) ja lisanduvad võimaluste tekkimisel volikogu otsusega (2022. aasta eelarve menetlemisel) või uue strateegia aruteluga aastateks 2023–2026.

Tabel 11. Planeeritavad investeeringud objektide lõikes 2022–2025 (eurodes)

VALDKOND	2 022	2 023	2 024	2 025	maksumus kokku 2022-2025	s.h. toetus	s.h. valla eelarvest
MAJANDUS, TEHNILINE TARISTU JA LOODUSKESKKOND	2 884 000	1 226 700	1 269 400	1 112 100	6 492 200	1 200 000	5 292 200
Teehoiukava (sh kergeede rajamine)	854 000	896 700	939 400	982 100	3 672 200	0	3 672 200
Elamuarenduspiirkondade toetus	400 000	200 000	200 000	0	800 000	0	800 000
Hajaasustuse projekt	30 000	30 000	30 000	30 000	120 000	0	120 000
Täiendav reserv hangete kallinemise katteks	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000	0	400 000
Rapla linnakeskuse arendamine (keskväljaku II etapp)	1 500 000	0	0	0	1 500 000	1 200 000	300 000
HARIDUS	2 148 212	2 767 700	965 000	0	5 880 912	1 420 000	4 460 912
Kaiu hariduskeskuse rajamine	1 688 212	0	0	0	1 688 212	304 000	1 384 212
Purku koolimaja katuse renoveerimine	0	127 700	0	0	127 700	0	127 700
Rapla Vesiroosi Kooli katuse ja fassaadi remont	100 000	0	0	0	100 000	0	100 000
Rapla Muusikakool	155 000	2 045 000	0	0	2 200 000	1 116 000	1 084 000
Täiendav Rapla linna lasteaiarühm	65 000	65 000	65 000	0	195 000	0	195 000
Juuru lasteaia hoone renoveerimise projekt	70 000	0	0	0	70 000	0	70 000
Kabala hariduskeskuse projekteerimine	0	100 000	0	0	100 000	0	100 000
Hagudi hariduskeskuse renoveerimine	0	0	600 000	0	600 000	0	600 000
Rapla Naksitralli lasteaia sisetööd (renoveerimine)	70 000	430 000	300 000	0	800 000	0	800 000
SOTSIAALVALDKOND	0	0	100 000	0	100 000	0	100 000
Alu sotsiaalmaja fassaadi uuendamine	0	0	100 000	0	100 000	0	100 000
KULTUUR, SPORT, NOORSOOTÖÖ	0	537 000	1 000 000	0	1 537 000	170 000	1 367 000
Rapla Staadion, ehitustööd	0	0	1 000 000	0	1 000 000	0	1 000 000
Lasteaia tn 5, Rapla hoone renoveerimine	0	237 000	0	0	237 000	170 000	67 000
Juuru rahvamaja elektrisüsteemi vahetus ja siseviimistlus	0	300 000	0	0	300 000	0	300 000
KOKKU	5 032 212	4 531 400	3 334 400	1 112 100	14 010 112	2 790 000	11 220 112

Eelarve tulem ja finantseerimistegevus

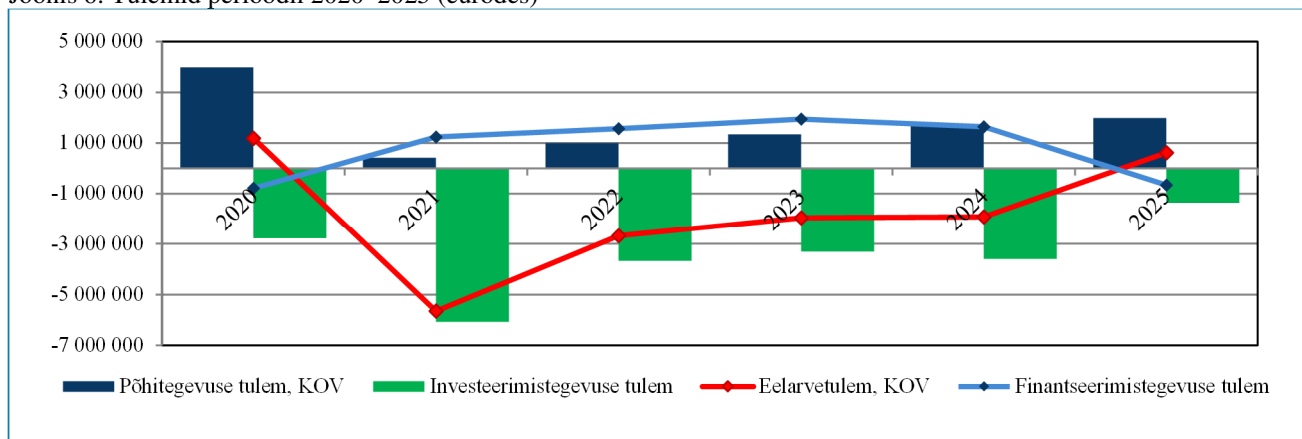
Eelarve tulem võrdub põhitegevuse eelarveosa ja investeerimistegevuse eelarveosa summaga. Negatiivne eelarvetulem näitab, et planeeritavate investeeringute omaosaluste katmiseks jääb vahendeid puudu ja vajadus on laenuvahendite järgi. Negatiivne eelarve tulem tuleb katta kas täiendava laenuga või likviidsete varade (raha jäägi) arvelt. Tehtavad investeerimiskulutused mõjutavad negatiivselt valla finantspositsiooni suurendades võlakooormust, samas tuleb arvestada investeeringute sotsiaalmajanduslikku kasutegurit. Strateegia perioodi viimastel aastatel kasvavad planeeritavad tulud ja põhitegevustulemi positiivne väärtus, mis võimaldab kaasata valla oma vahendeid ning vähendada võetava laenu osa.

Finantseerimistehingud on eelarve tulemi katmiseks teostatavad finantstehingud (vt joonis 6). Valla kohustuste võtmine on olnud konservatiivne ja läbimõeldud ning laenuvõimekus hea. Strateegia perioodil on kavas investeeringute katteks suurendada laenumahtu 9,5 miljoni euro võrra.

Tabel 12. Eelarve tulem ja finantseerimistegevus perioodil 2020–2025 (eurodes)

Rapla Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Põhitegevuse tulem	3 980 448	419 998	1 000 190	1 343 236	1 678 713	1 986 812
Investeeringustegevus kokku	-2 786 653	-6 076 422	-3 678 644	-3 306 521	-3 604 358	-1 364 086
Eelarve tulem	1 193 794	-5 656 424	-2 678 454	-1 963 285	-1 925 645	622 726
Finantseerimistegevus	-785 868	1 242 092	1 572 497	1 944 639	1 646 228	-657 917
Kohustiste võtmine (+)	173 165	2 000 000	2 500 000	3 000 000	3 000 000	1 000 000
Kohustiste tasumine (-)	-959 033	-757 908	-927 503	-1 055 361	-1 353 772	-1 657 917

Joonis 6. Tulemid perioodil 2020–2025 (eurodes)

Rapla vallas on seisuga 31.12.2020 seitse kehtivat laenulepingut. Investeeringuid on plaanis lähiajal teostada oluliselt suuremas summas kui planeeritav põhitegevuse tulem võimaldab. Planeeritud on perioodil 2021–2025 sõlmida olemasolevatele laenulepingutele lisaks kolm laenulepingut summas 11,5 miljonit eurot. Uute võetavate laenude keskmiseks intressiks on arvestatud 1,5–2,5% aastas. Laenud on planeeritud ainult investeeringute omaosaluse katmiseks, laenude ja intresside tagasimaksed tasutakse põhitegevuse tulemist.

Tabel 13. Laenukohustused 2020–2025 (eurodes)

		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rapla vald (SEB)	Põhisumma		16 668	16 668	5 548	0	0
	Intress		333	288	88	0	0
	Kohustuse jääk	38 884	22 216	5 548	0	0	0
Rapla vald (SEB)	Põhisumma		27 706	27 706	27 706	27 706	27 706
	Intress		3 005	2 391	2 767	1 947	947
	Kohustuse jääk	161 621	133 915	106 209	78 503	50 797	23 091
Rapla vald (LHV)	Põhisumma		29 333	0	0	0	0
	Intress		498	0	0	0	0
	Kohustuse jääk	29 333	0	0	0	0	0
Rapla vald (LHV)	Põhisumma		120 000	90 000	0	0	0
	Intress		2 712	1 110	0	0	0
	Kohustuse jääk	210 000	90 000	0	0	0	0
Rapla vald (LHV)	Põhisumma		60 674	60 674	60 674	60 674	60 674
	Intress		7 518	7 630	6 433	5 236	4 039
	Kohustuse jääk	475 281	414 607	353 933	293 259	232 585	171 910

		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rapla vald (LHV)	Põhisumma		187 680	187 680	187 680	187 680	187 680
	Intress		27 420	29 156	25 453	21 751	18 049
	Kohustuse jääk	1 770 981	1 583 301	1 395 621	1 207 941	1 020 261	832 581
Swedbank	Põhisumma		315 847	319 775	323 753	327 712	331 857
	Intress		35 165	37 371	54 355	46 329	38 201
	Kohustuse jääk	2 988 146	2 672 299	2 352 524	2 028 771	1 701 059	1 369 202
Uus laen 2021-2022	Põhisumma		0	225 000	450 000	450 000	450 000
	Intress		30 279	104 486	100 325	89 229	78 134
	Kohustuse jääk		2 000 000	4 275 000	3 825 000	3 375 000	2 925 000
Uus laen 2023-2024	Põhisumma		0	0	0	300 000	600 000
	Intress		0	0	3 700	137 466	133 767
	Kohustuse jääk		0	0	3 000 000	5 700 000	5 100 000
Uus laen 2025	Põhisumma		0	0	0	0	0
	Intress		0	0	0	0	10 849
	Kohustuse jääk		0	0	0	0	1 000 000
Tagasimakse			864 838	1 109 935	1 248 482	1 655 730	1 941 903
sh põhisumma			757 908	927 503	1 055 361	1 353 772	1 657 917
intress			106 930	182 432	193 121	301 958	283 986
Laenu jääk		5 674 246	6 916 338	8 488 835	10 433 474	12 079 702	11 421 784

Võlakohustistes arvestatakse lisaks laenudele mittekatkestatavaid kasutusrendikohustusi ning toetuste maksmise ja ettemaksu kohustisi.

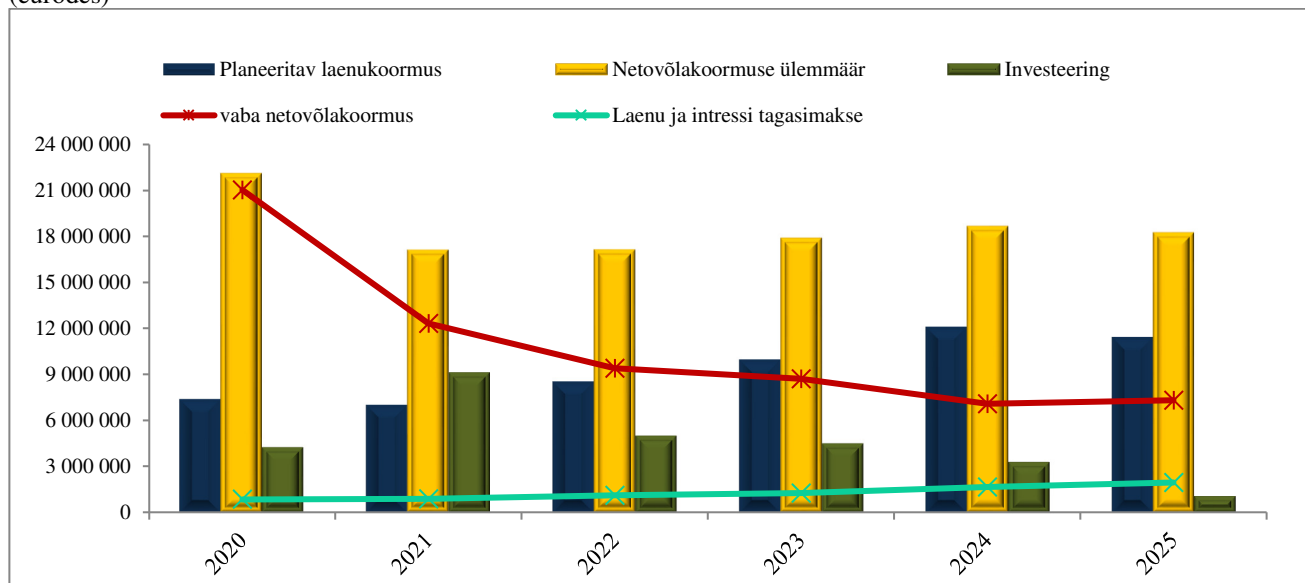
Tabel 14. Pikaajalised kohustused kokku 2020–2025 (eurodes)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Peugeot Traveller Business Premium 897MRL - Kaiu Põhikool	7 902	3 415	0	0	0	0
Buss Mercedes Benz Sprinter - Hagudi Põhikool	52 416	41 184	29 952	18 720	7 488	0
Citroen Berlingo - Vallavalitsus	3 053	763	0	0	0	0
Ford Transit - Hooldekeskus	8 814	678	0	0	0	0
Peugeot Rifter 594LDN - Hooldekeskus	16 187	11 871	7 555	3 239	0	0
Peugeot Rifter 778RZM - Sotsiaalvaldkond	16 206	11 787	7 368	2 949	0	0
Peugeot Rifter 588LDN - Hooldekeskus	16 187	11 871	7 555	3 239	0	0
Telefonid - Rapla Keskraamatukogu	931	605	251	0	0	0
Arvutid - Rapla Keskraamatukogu	1 551	362	0	0	0	0
Arvutid - Kabala Lasteaed-Põhikool	3 362	1 400	0	0	0	0
Gaasiseadmed - Kabala Lasteaed-Põhikool	10 529	8 671	6 813	4 955	3 097	1 239
Rendilepingute jääk 31.12	137 138	92 607	59 494	33 102	10 585	1 239
Laenude jääk seisuga 31.12.	5 674 246	6 916 338	8 488 835	10 433 474	12 079 702	11 421 784
Muud pikaajalised võlad ja ettemaksed 31.12	1 589 359	0	0	0	0	0
Laenude ja mittekatkestatavate lepingute jääk kokku 31.12.	7 400 743	7 008 945	8 548 329	10 466 576	12 090 287	11 423 023

Kaasates täiendavaid laenuvahendeid, tuleb jälgida KOFS-i võlakohustuste piirmääradesse jäämist. Netovõlakoormus võib ulatuda kuni 2024. aastani kas 10-kordse põhitegevuse tulemini või olla 80% põhitegevuse tuludest, kumb on suurem, kuid mitte rohkem kui 100% põhitegevustuludest. 2025. aastast hakkab arvestuslik alus vähenema 5% võrra ning 2028. aastaks on netovõlakoormuse maht varem nõutud tasemel (KOFS § 34 lõige 3 ja 4: netovõlakoormus võib aruandeaasta lõpul ulatuda lõppenud aruandeaasta põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude kuuekordse vaheni, kuid ei tohi ületada sama aruandeaasta põhitegevuse tulude kogusummat. Kui põhitegevuse tulemi kuuekordne vahe on väiksem kui 60% aruandeaasta põhitegevuse tulemi, võib netovõlakoormus ulatuda kuni 60%-ni vastava aasta põhitegevuse tuludest). **Netovõlakoormus** on võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustusena arvesse bilansis kajastatud kohustused ja mittekatkestatavad kasutusrendilepingud. Maksimaalset limiiti on võimalik saavutada, kui suurendada põhitegevuse tulemit põhitegevuse tulude suurendamise või põhitegevuse kulude vähendamisega, kuid see ei ole eraldi eesmärk: suure netovõlakoormusega on ka intressikulu oluliselt suurem ja järgnevatel aastatel laenude tagasimaksed, mis vähendab igapäevast tegutsemisvõimekust.

KOFS-i kohaselt arvutatakse netovõlakoormus tekkepõhiste andmete alusel aastavahetuse seisuga. Seisuga 31.12.2020 oli Rapla valla vaba netovõlakoormus 21 miljonit eurot (netovõlakoormus 4,8%) ning strateegiaperioodil jõuab netovõlakoormus ca 50%-ni. Vabu vahendeid on järgnevatel perioodidel 2–7 miljonit eurot, mis annab võimaluse lisada strateegiaperioodil investeeringute kavasse uusi objekte. Investeeringute maht on sellest, missugused tegevuskulud kaasnevad lisanduva objektiga ning sõltub ka üldisest kulude ja tulude tõusust, eelkõige personalikulude mahust (62% tegevuskuludest).

Joonis 7. Laenukohustused ja netovõlakoormus, laenu/intressi tagasimaksed ja vaba netovõlakoormus aastatel 2020–2025 (eurodes)

Likviidsete varade eelarveosa

KOFS-i järgi kuuluvad likviidsete varade muutuse koosseisu raha ja pangakontode saldo muutus, rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute ning võlakirjade saldo muutus. Likviidsete vahendite olemasolu lihtsustab valla rahavoogude planeerimist ning uute laenukohustuste võtmist kuna vähendab netovõlakoormust.

Ülevaade valitseva mõju all olevatest üksustest

KOFS-is sätestatud nõuete kohaselt tuleb strateegias planeerida eelarved ka omavalitsuse sõltuva üksuse kohta. Rapla valla konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtted on Sihtasutus Rapla Spordirajatised, aktsiaselts Rapla Vesi. AS Rapla Vesi ei ole eeldatavasti strateegiaperioodil sõltuvaks üksuseks. Samas suuremate investeeringute puhul annab volikogu antud asutustele laenugarantii, mis eeldab, et vald on järgneval strateegiaperioodil teadlik ja arvestab konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste plaanidega.

Sihtasutus Rapla Spordirajatised eesmärgiks on sihtasutusele kuuluvate või tema kasutuses või haldamisel olevate spordirajatiste ja muu vara efektiivne majandamine. Sihtasutus sõltub suures osas Rapla valla sihtfinantseerimisest (sõlmitud sihtfinantseerimisleping) ning teenib ka omatulu. Sihtasutus tegutseb mittetulunduslikult, asutuse põhieesmärgiks ei ole kasumi teenimine.

Tabel 15. Sihtasutuse Rapla Spordirajatised eelarvestrateegia aastatel 2020–2025 (eurodes)

SA Rapla Spordirajatised	2020 täitmine	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Põhitegevuse tulud kokku (+)	352 649	346 400	338 500	344 500	347 500	355 250
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	155 275	155 000	132 500	132 500	132 500	132 500
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	323 223	308 238	314 436	320 260	326 735	332 700
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega						
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed						
Põhitegevustulem	29 426	38 162	24 064	24 240	20 765	22 550
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-54 568	-43 200	-13 895	-39 000	-24 000	-25 000
Eelarve tulem	-25 142	-5 038	10 169	-14 760	-3 235	-2 450
Finantseerimistegevus (-/+)						
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-15 246	-5 038	10 169	-14 760	-3 235	-2 450
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	9 896					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	45 645	40 607	50 776	36 016	32 781	30 331
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Sihtasutusel on kehtiv koostööleping Akzo Nobel Baltics AS-ga. Sõlmitud koostööleping on ühe aastase tähtajaga, kuid aastase etteteatamisega. Antud leping annab aastas 50 000 eurot reklaamitulu asutusele. Selle koostööleppe lõppemisel planeeritakse:

- leida uus reklaamipartner, kes oleks valmis hoone nimesponsorina panustama samas mahus;
- reklaamipartneri puudumisel katta antud summa Rapla Vallvalitsuse sihtfinantseerimise suurendamisega mahus 25 000 eurot ning 25 000 eurot teenuse hindade tõusuga ning kulude kokkuhoiuga.

Rapla Spordirajatised investeerimistegevuse eesmärgiks on:

- ✓ kulude kokkuhoid tulevikus läbi investeringu ja
- ✓ hoonete ning rajatiste tehnilise seisundi säilitamine või parendamine.

Nende tegvuste kaudu on võimalik, kas siis esimese variandi puhul vähendada põhitegevuse kulusid ja/või hoida nende suurenemist minimaalsena või luua võimalused põhitegevuse tulude suurendamiseks teise variandi põhjal. SA Rapla Spordirajatised on peaeesmärgina tegelenud Sadolin Spordihoone haldamisega, mis on rajatud uue hoonena 10 aastat tagasi, on olnud investeringud siiani tagasihoidlikud. Kuna põhilise hallatava objekti, Sadolin Spordihoone vanus tõuseb, nõuab hoone tulevikus vahendeid jooksvasse remonti ning inventari vahetuseks. Samas ei ole plaanis sihtasutusel investeerimistegevuseks võtta laenu vaadeldaval ajaperioodil. Perioodi suurimaks investeringuks on Vesiroosi Terviseraja arendusprogramm koos kunstlume tootmise võimekuse loomisega üldsummas 225 900 eurot, millest riigipoolne toetus on 100 000 eurot.

Tabel 15. Sihtasutuse Rapla Spordirajatised eelarvestrategia aastatel 2020–2025 (eurodes)

	Kokku	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Terviseraja arendusprogramm	160 673	53 578	68 200	38 895			
Alu SH jõusaali renoveerimine	9 975	9 975					
Sadolin SH peatrepi ja fassaadi remont	9284	9 284					
Alu SH välisseina soojustus	39 000				39 000		
Sadolin SH II korruse funktsionaaltreeningu saal	24 000					24 000	
Alu SH pallisaali valgustus	25 000						25000
	267 932	72 837	68 200	38 895	39 000	24 000	25 000

Tuleviku investeringutena oleks lisaks mõistlik panusta vahendeid konkurentsieelise kasvatamisele teiste lähiumbruse samal turuosal tegelevate ettevõtetega ning uute teenuste võimaldamisele sihtasutuse hallatavatel objektidel.

Tabel 16 Tuleviku investeringud

	Kokku
Sadolin SH pallisaali tablood / ekraanid	45 000
Päikesepaneelide lisamine päikesejaama	8 700
Alu SH majutustingimused	16 000
Sadolin SH jooksuraja katte renoveerimine	
Alu SH pallisaali põrandakatte renoveerimine	
Alu SH välisväljaku renoveerimine, eesmärgina tenniseväljak	

Aktsiaselts Rapla Vesi on Rapla valla tütarettevõtte alates 24. aprillist 2013. Aktsiaseltsi põhitegevusaladeks on tarbijate varustamine joogiveega ning reovee ära juhtimine. Ettevõtte tegevuse peaeesmärgiks on pakkuda klientidele joogivee nõuetele vastavat vett. Samuti juhtida ära ning puhastada reovesi, töödelda keskkonnaohtlikud jäägid keskkonnaohutuks ja tagastada need keskkonda.

2022. aastal on planeeritud soetada AS-le Rapla Vesi uus survepesuauto. Kasutusel olev survepesuauto on olnud igapäevaselt kasutusel üle 20 aasta ja on tänaseks amortiseerunud. Ettevõtte vajab survepesuautot kanalisatsiooniteenuse osutamisel igapäevaselt torustike ummistuste likvideerimiseks ja preventatiivseks torustike läbipesuks, reoveeülepumplate puhastamiseks, hoolduseks ning voolukatkestuste ajal reoveepumpla tühjendamiseks, väikeste reoveepuhastite opereerimisel muda eemaldamiseks või protsessi uuesti käivitamiseks muda transpordiks väikepuhastile, veevariidel kasutatakse masinat kaeviku tühjendamiseks veest ning kaeviku kuivana hooldamiseks parandustööde ajal. Väljaspool ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniteenust pakutakse survepesuautoga puhastamise ja ummistuste likvideerimise teenuseid, kui selleks põhitöö kõrvalt aega jääb. Survepesuauto soetatakse ettevõtte olemasolevatest vahenditest, soetuseks 2022. aastal täiendavat laenu ei vajata. Masina soetamiseks on hange läbi viidud ja parima pakkumise hind teada, millega on ka eelarve strateegia dokumendis arvestatud. Soetamine jääb 2022. aastasse kuna masina ehitamine ja tarnimine kestab orienteeruvalt 270 päeva.

2023. aastal on planeeritud vastavalt Rapla valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava pikaajalisele investeringute programmile Hariduse, Kooli, Kauba, Jõe tänavate peamiselt veetorustike rekonstrueerimine ja Kalda tee, Silla, Metsavahi, Saare tänavate vee- ja kanalisatsioonisüsteemi rajamine. Hariduse, Kooli, Kauba, Jõe tänavatel rekonstrueeritakse ca 1,5 km veetorustikke ning 0,3 km kanalisatsioonitorustikke. Antud piirkondade torustikud on täielikult amortiseerunud ning rekonstrueerimise tulemusena vähenevad veekaod torustikest, samuti paraneb veekvaliteet piirkonna inimestele. Kalda tee, Silla, Metsavahi, Saare tänavate vee- ja kanalisatsioonisüsteemi rajamise tulemusena tekib 27 kinnistul võimalus liituda ühiskanalisatsiooniga ja 24 kinnistul võimalus liituda ühisveevärgiga. Investeringuga rajatakse ca 1,5 km veetorustikke, ca 1,4 km isevooleid kanalisatsioonitorustikke, ca 0,7 km survekanalisatsioonitorustikke ja 2 reovee ülepumplat.

Torustike tööde investeeringu maksumuseks on planeeritud 804 tuhat eurot, millest kaetakse laenuga 250 tuhat eurot.

2021. aastal uuendatakse Rapla valla ÜVK arendamise kava ning 2024. ja 2025. aasta investeeringute mahud ja maksumused lisanduvad 2023–2026. aasta eelarve strateegia dokumendis.

Tabel 17. Aktsiaselts Rapla Vesi eelarvestrateegia aastatel 2020–2025 (eurodes)

AS Rapla Vesi	2020 täitmine	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Põhitegevuse tulud kokku (+)	952 089	912 049	907 809	907 809	907 809	907 809
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	37 063	37 063	37 064	40 770	40 771	40 772
Põhitegevuse kulud kokku (+)	570 795	609 385	615 421	624 779	638 720	653 054
<i>sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)</i>	8 911	8 911	8 911	8 911	8 911	8 911
Põhitegevustulem	381 295	302 664	292 388	283 030	269 089	254 755
Investeeringustegevus kokku (+/-)	-567 218	-15 911	-308 885	-865 174	-53 110	-61 410
Põhivara soetus (-)	-561 470	-5 800	-300 000	-850 000	-40 000	-50 000
sh projektide omaosalus	-561 470	-5 800	-300 000	-850 000	-40 000	-50 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	0	0	0	0	0	0
Finantskulud (-)	-5 748	-10 111	-8 885	-15 174	-13 110	-11 410
Eelarve tulem	-185 923	286 753	-16 497	-582 144	215 979	193 345
Finantseerimistegevus (-/+)	218 230	-82 463	-88 656	160 133	-118 875	-120 159
Kohustuste võtmine (+)	300 000	0	0	250 000	0	0
Kohustuste tasumine (-)	-81 770	-82 463	-88 656	-89 867	-118 875	-120 159
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	32 307	204 290	-105 153	-422 011	97 103	73 186
Nõuete ja kohustuste saldode muutus	-8 437	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	462 253	666 543	561 390	139 378	236 482	309 668
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	712 962	630 499	541 843	701 976	583 101	462 942
Netovõlakoormus (eurodes)	250 709	0	0	562 598	346 619	153 274
Netovõlakoormus (%)	26,3%	0,0%	0,0%	62,0%	38,2%	16,9%

Järgnevatel aastatel strateegiasse liigub sisse Rapla linna puhasti rekonstrueerimise teema (kui volikogu poolt saab kinnitatud uus ÜVK kava ja antud objekt nimekirja kinnitatud).

Osäühing SOVAL Teenus peamiseks tegevusalaks oli Järlepa külas elanikele, lasteaiale ning haridus- ja kultuurikeskusele ning Juuru alevikus koolile, rahvamajale, hooldekodule ja lasteaiale soojusenergia tootmine ning lisaks vee- ja kanalisatsiooniteenuste tagamine Järlepa külas, Juuru alevikus ja Maidla külas.

Rapla Vallvolikogu 27. juuni 2019. aasta otsusega nr 57 otsustas volikogu Osäühingu SOVAL Teenus lõpetamise. Äriühingu osanikuks pärast haldusreformi on 100% Rapla Vallavalitsus (kuni 31.12.2017 Juuru Vallavalitsus). Vallavalitsus tegi vallavolikogule ettepaneku korrastada valla majandustegevust, lõpetades äriühingu tegevus. Osäühing Soval Teenus kustutati registrist 04.01.2021.

Alates 1. jaanuarist 2020 pakub vee ja kanalisatsiooni teenust aktsiaselts Rapla Vesi. Juuru alevikus korraldab soojusenergia jaotust Rapla valla asutuste vahel valla hallatav asutus RaplaVarahaldus; Järlepas korraldab sooja tootmist N.R.Energy OÜ.

Finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmine ja konsolideeritud näitajad

Kohaliku omavalitsuse finantsdistsipliini tagamise eesmärk on riskide ja finantsraskuste tekke ohu maandamine, et üle jõu käiv pikaajaline võlakoormus ja tulude alalaekumine ei tekitaks teenuste kättesaadavuse halvenemist. KOFS kohaselt on finantsdistsipliini tagamise meetmeks:

- kinni pidamine nõuetest põhitegevuse tulemile;
- kinni pidamine netovõlakoormuse ülemmäärast.

Eelarvestrateegia perioodiks planeeritud põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus vastavad KOFS-i normatiividele (vt tabel 18 ja 19). Nende näitajate alusel otsustatakse omavalitsuse finantsolukorra üle ning nende täitmata jätmine võib kaasa tuua sanktsioonid. KOFS näeb ette finantsdistsipliini tagamise meetmed kogu kohaliku omavalitsuse arvestusüksusele. Kohaliku omavalitsuse arvestusüksuseks on kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused. Sõltuvaks üksuseks loetakse raamatupidamise seaduse mõistes üksust, mis on kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all; saab kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksuselt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest.

Kokkuvõte

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on omavalitsuse jätkusuutliku finantspoliitika tagamine: positiivne eelarvetulem, laenude teenindamise ja investeerimisvõimekuse ja reservide olemasolu. Planeerimise eesmärgiks on tagada eelarveprotsessi stabiilsus, vahendite sihipärane ja efektiivne kasutamine. Raskemini prognoositavad on kaks olulist tululiiki - üksikisiku tulumaks ja riigi tasandusfond. Tulumaks moodustab ca 60% Rapla valla põhitegevuse tuludes. Tulumaksu laekumise 1% suurune muutus eelarve strateegias tähendab ligikaudu 1% palgavahendite muutust.

KULUDE struktuur ei ole viimastel aastatel muutunud. Samuti ei ole muutunud valdkondade kulude mahud. Elanikkond väheneb ja vananeb, tulude tõus kulub tänase struktuuri ülalpidamiseks. Paremaks toimetulekuks tuleb, kas tehtavad kulud vastavalt teenuse kasutajaskonnale üle vaadata või saada edaspidiseks arenguks riigilt lisavahendeid (omavalitsuste rahastamismudeli muutust).

Eelarvestrateegia koonddetailid Rahandusministeeriumile esitatavatel vormidel

Tabel 18. Rapla Vallavalitsuse arvestusüksuse 2020–2025 eelarvestrateegia KOFs-i kohases eelarvestruktuuris (eurodes)

Rapla Vallavalitsus	2020 täitmine	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Põhitegevuse tulud kokku	22 103 191	21 391 470	21 412 899	22 341 694	23 323 427	24 325 461
Maksutulud	12 476 164	12 304 292	12 995 414	13 700 595	14 450 593	15 212 471
sh tulumaks	12 005 076	11 834 292	12 525 414	13 230 595	13 947 693	14 674 368
sh maamaks	471 088	470 000	470 000	470 000	502 900	538 103
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 713 181	1 754 486	1 732 646	1 781 880	1 832 661	1 885 042
Saadavad toetused tegevuskuludeks	7 796 562	7 225 692	6 577 839	6 752 219	6 933 173	7 120 948
sh tasandusfond	920 423	891 904	891 904	891 904	891 904	891 904
sh toetusfond	6 266 388	5 762 950	5 401 430	5 572 899	5 750 884	5 935 633
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	609 751	570 838	284 505	287 416	290 385	293 411
Muud tegevustulud	117 283	107 000	107 000	107 000	107 000	107 000
Põhitegevuse kulud kokku	18 122 744	20 971 472	20 412 709	20 998 458	21 644 714	22 338 649
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 354 666	1 614 439	1 541 392	1 564 178	1 587 408	1 611 091
Muud tegevuskulud	16 768 078	19 357 033	18 871 317	19 434 280	20 057 306	20 727 558
sh personalikulud	11 517 673	12 388 268	12 424 913	12 897 059	13 387 148	13 915 859
sh majandamiskulud	5 236 984	6 762 415	6 232 275	6 313 804	6 436 924	6 568 444
sh katkestamatud kasutusrendimaksed	60 702	55 416	33 113	26 392	22 517	9 346
sh muud kulud	13 420	206 350	214 129	223 417	233 234	243 255
Põhitegevuse tulem	3 980 448	419 998	1 000 190	1 343 236	1 678 713	1 986 812
Investeeringitegevus kokku	-2 786 653	-6 076 422	-3 678 644	-3 306 521	-3 604 358	-1 364 086
Põhivara müük (+)	58 003	249 850	30 000	130 000	30 000	30 000
Põhivara soetus (-)	-4 202 634	-9 126 560	-5 002 212	-4 501 400	-3 304 400	-1 082 100
sh projektide omaosalus	-2 758 971	-5 968 688	-3 498 212	-3 215 400	-3 304 400	-1 082 100
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	1 443 663	3 157 872	1 504 000	1 286 000	0	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-45 859	-253 754	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	3 434	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	22 100	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	708	3 100	2 000	2 000	2 000	2 000
Finantskulud (-)	-66 068	-106 930	-182 432	-193 121	-301 958	-283 986
Eelarve tulem	1 193 794	-5 656 424	-2 678 454	-1 963 285	-1 925 645	622 726
Finantseerimistegevus	-785 868	1 242 092	1 572 497	1 944 639	1 646 228	-657 917
Kohustiste võtmine (+)	173 165	2 000 000	2 500 000	3 000 000	3 000 000	1 000 000
Kohustiste tasumine (-)	-959 033	-757 908	-927 503	-1 055 361	-1 353 772	-1 657 917
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 539 702	-4 110 332	-1 409 957	-18 646	-279 417	-35 192
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+/-)	1 131 775	304 000	-304 000	0	0	0
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)	0	304 000	-304 000	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	6 332 017	2 221 685	811 728	793 082	513 665	478 474
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	7 400 743	7 008 945	8 548 329	10 466 576	12 090 287	11 423 024
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent, sihtfinantseerimise kohustised, saadud ettemaksed	1 726 497	92 607	59 494	33 102	10 585	1 239
Netovõlakoormus (eurodes)	1 068 725	4 787 259	7 736 600	9 673 493	11 576 621	10 944 550
Netovõlakoormus (%)	4,8%	22,4%	36,1%	43,3%	49,6%	45,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	22 103 191	17 113 176	17 130 319	17 873 355	18 658 742	18 244 095

Rapla Vallavalitsus	2020 täitmise	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Netovõlakoomuse individuaalne ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%	75,0%
Vaba netovõlakoomus (eurodes)	21 034 466	12 325 917	9 393 719	8 199 862	7 082 120	7 299 546
Vaba netovõlakoomus 60% (eurodes)	21 034 466	7 806 137	4 960 211	4 080 596	2 266 509	3 499 801

Tabel 19. Rapla valla arvestusüksuse eelarvestrateegia aastatel 2020–2025 (konsolideeritud, eurodes)

Rapla vald	2020 täitmise	2021 kava	2022 kava	2023 kava	2024 kava	2025 kava
Põhitegevuse tulud kokku	22 300 565	21 582 870	21 618 899	22 553 694	23 538 427	24 548 211
Põhitegevuse kulud kokku	18 290 692	21 124 710	20 594 645	21 186 218	21 838 949	22 538 849
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud	60 702	55 416	33 113	26 392	22 517	9 346
Põhitegevustulem	4 009 874	458 160	1 024 254	1 367 476	1 699 478	2 009 362
Investeeringustegevus kokku	-2 863 321	-6 119 622	-3 692 539	-3 345 521	-3 628 358	-1 389 086
Eelarve tulem	1 146 552	-5 661 462	-2 668 285	-1 978 045	-1 928 880	620 276
Finantseerimistegevus	-763 768	1 242 092	1 572 497	1 944 639	1 646 228	-657 917
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	1 524 456	-4 115 370	-1 399 788	-33 406	-282 652	-37 642
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	1 141 671	304 000	-304 000	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	6 377 662	2 262 292	862 504	829 098	546 446	508 805
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	7 400 743	7 008 945	8 548 329	10 466 576	12 090 287	11 423 024
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoomuse piirmäära (arvestusüksuse väline)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoomus (eurodes)	1 023 080	4 746 652	7 685 824	9 637 477	11 543 840	10 914 219
Netovõlakoomus (%)	4,6%	22,0%	35,6%	42,7%	49,0%	44,5%
Netovõlakoomuse ülemmäär (eurodes)	22 300 565	17 266 296	17 295 119	18 042 955	18 830 742	18 411 158
Netovõlakoomuse ülemmäär (%)	100,0%	80,0%	80,0%	80,0%	80,0%	75,0%
Vaba netovõlakoomus (eurodes)	21 277 485	12 519 644	9 609 295	8 405 478	7 286 901	7 496 939